

A sunset over the ocean with a white box containing text.

Mida näitavad aeroloogiajaamas
registreeritud tuuled?

Sirje Keevallik
TTÜ Meresüsteemide Instituut

Changes in spring weather conditions and atmospheric circulation in Estonia (1955-1995)

Sirje Keevallik

International Journal of Climatology,

23: 263-270 (2003)

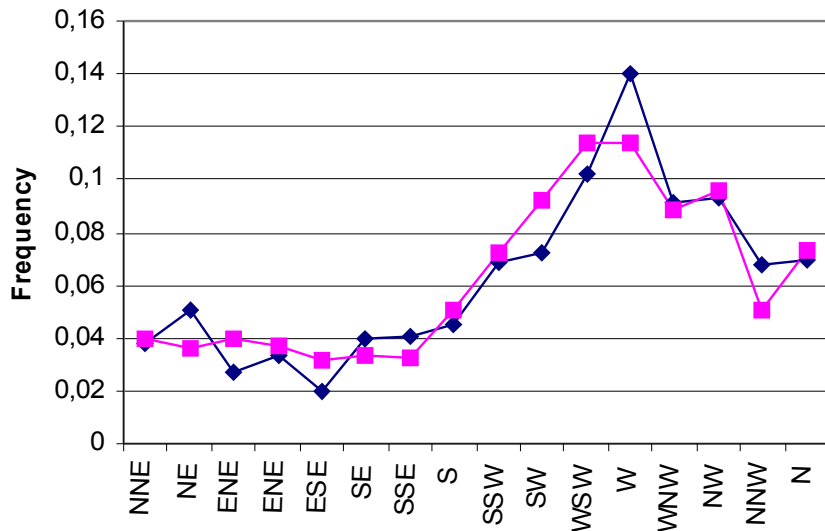
Aeroloogilised andmed

- Tuule suund ja kiirus
- Harku aeroloogiajaam
- 500 ja 850 hPa nivoo
- 1955-1995
- 00 GMT

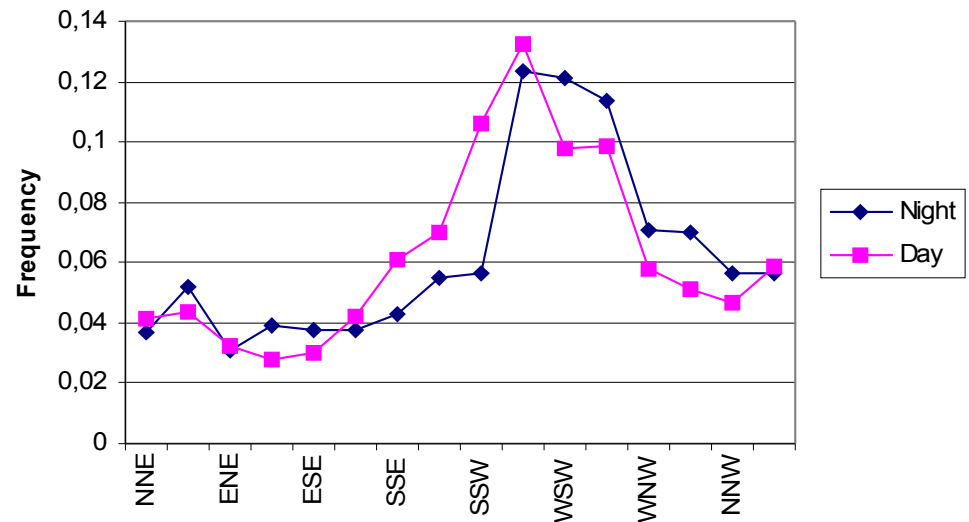
Aitäh Rene Rajasalule!

Tuuleroosid 850 hPa nivool öösel (00 GMT) ja päeval (12 GMT)

850 hPa, January, 1953-1997

850 hPa, July, 1953-1997

Tuulevektori komponendid

$$u = -V \sin \varphi$$

$$v = -V \cos \varphi$$

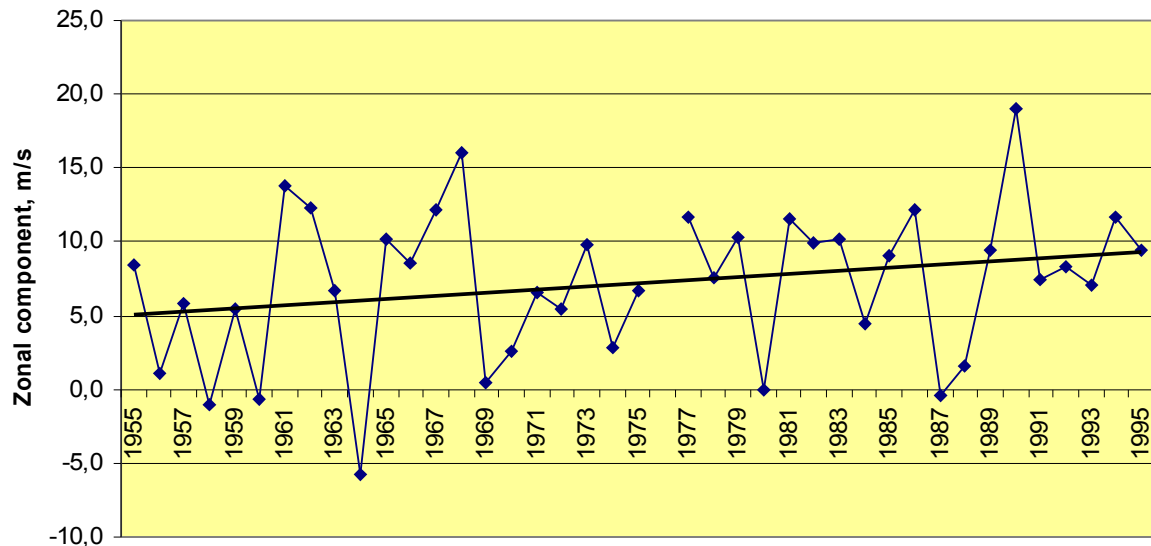
V – tuule kiirus

φ – tuule suund

u – tsonaalne komponent, positiivne itta

v – meridionaalne komponent, positiivne põhja

500 hPa, March

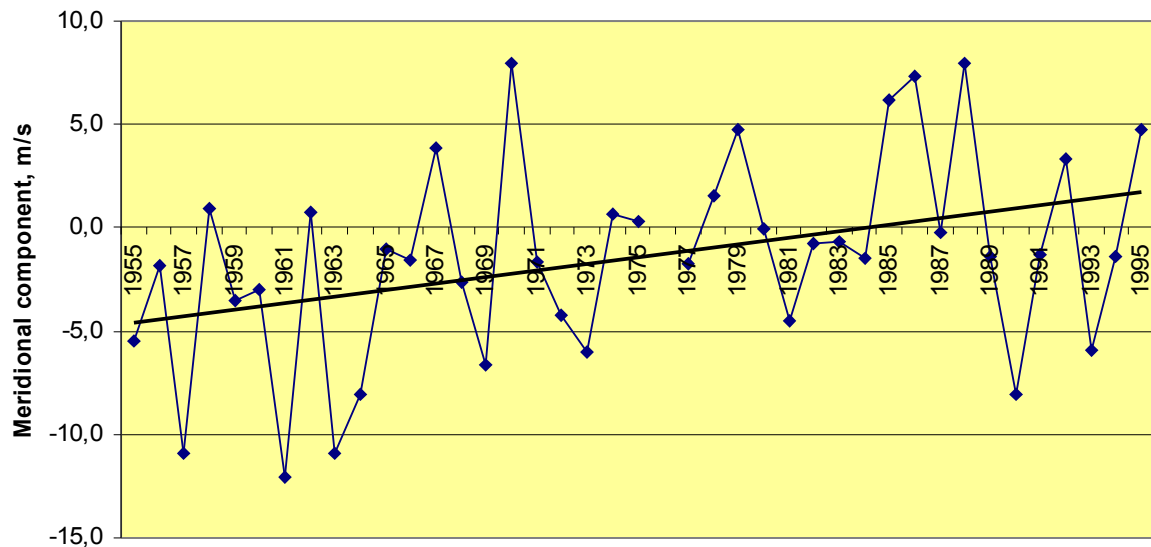
Tsonaalne komponent

Muutus:

0.107 m/s aastas

Olulisus $F = 0.12$

500 hPa, March

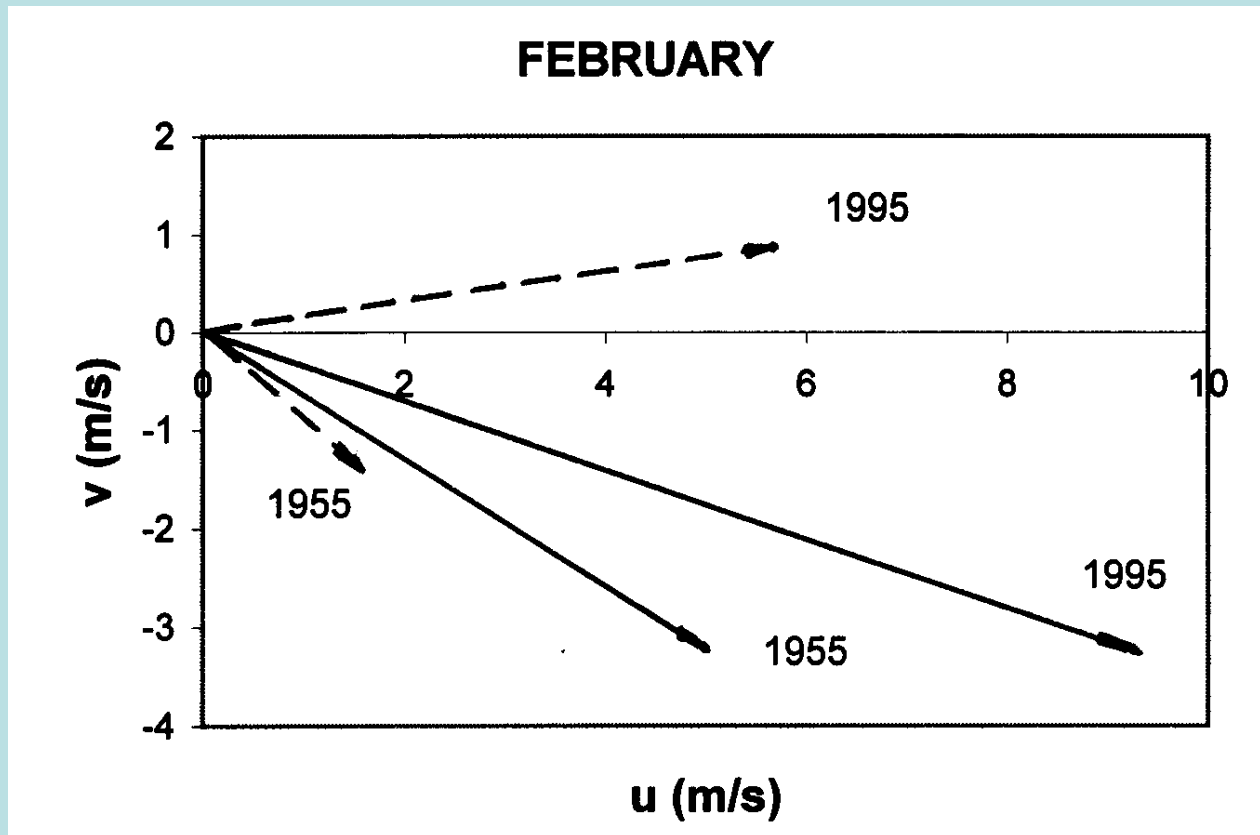
Meridionaalne komponent

Muutus:

0.159 m/s aastas

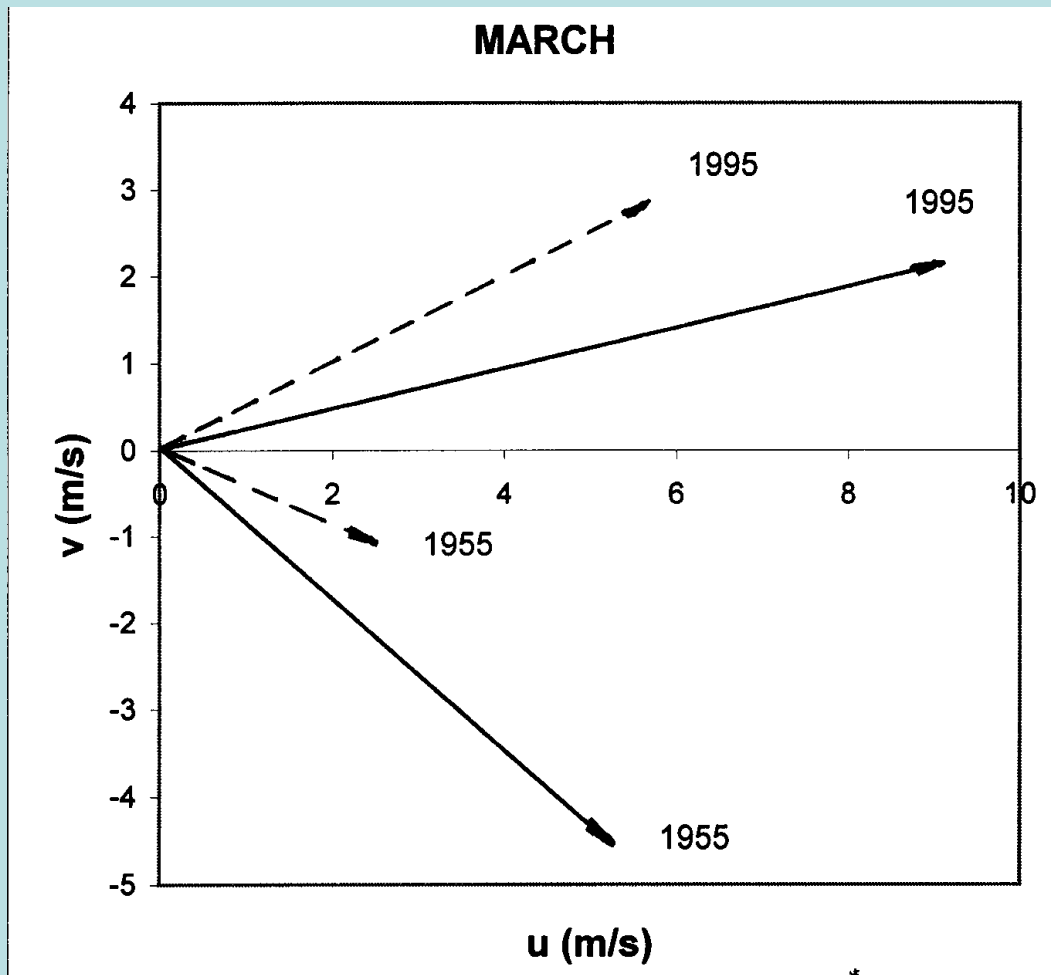
Olulisus $F = 0.01$

Keskmise õhuvoolu muutumine

Pidev joon – 500 hPa, katkendlik joon – 850 hPa

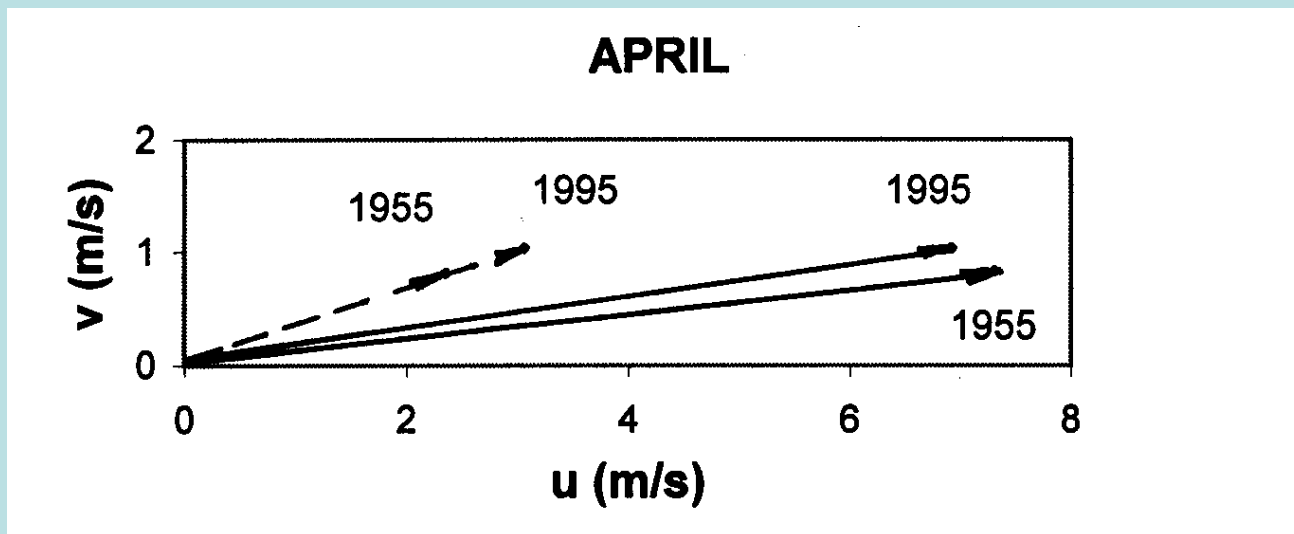
Keskmise õhuvoolu muutumine

Pidev joon – 500 hPa, katkendlik joon – 850 hPa

Keskmise õhuvoolu muutumine

Pidev joon – 500 hPa, katkendlik joon – 850 hPa

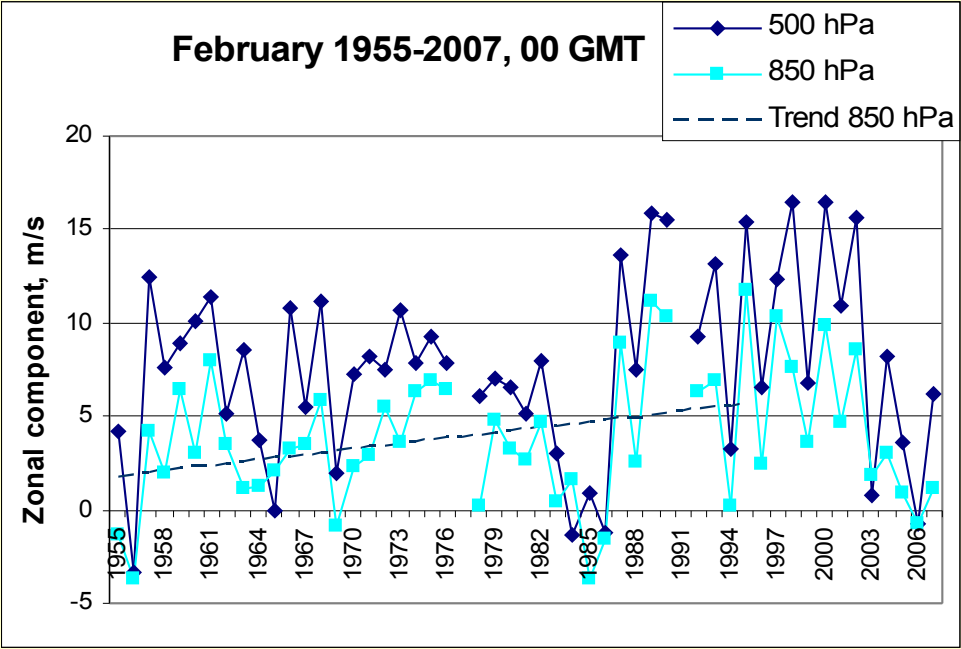
Järeldused ajavahemiku 1955-1995 märtsikuude kohta

- Keskmine õhuvool vabas atmosfääris on tugevnenud ja pöördunud: perioodi alguses oli see loodest kagusse ja lõpus edelast kirdesse
- Külma õhumass oli ajavahemiku alguses kirdes, ajavahemiku lõpus aga põhjas
- Muutused tsirkulatsioonis on seotud muutustega meteoroloogilistes parameetrites

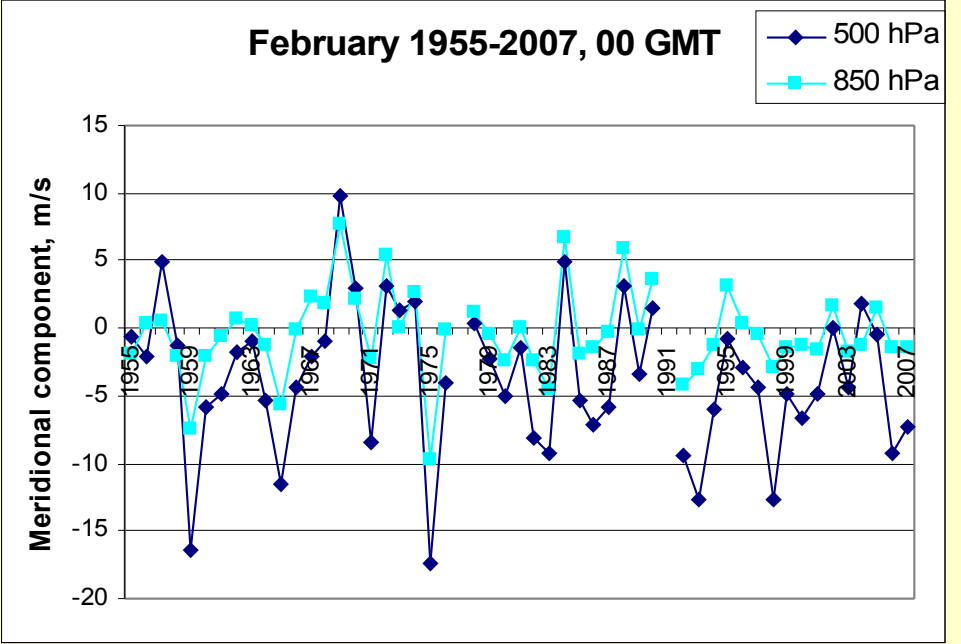
Uued andmed – viimased 10
aastat

Aitäh Kai Loitjärvele!

VEEBRUAR

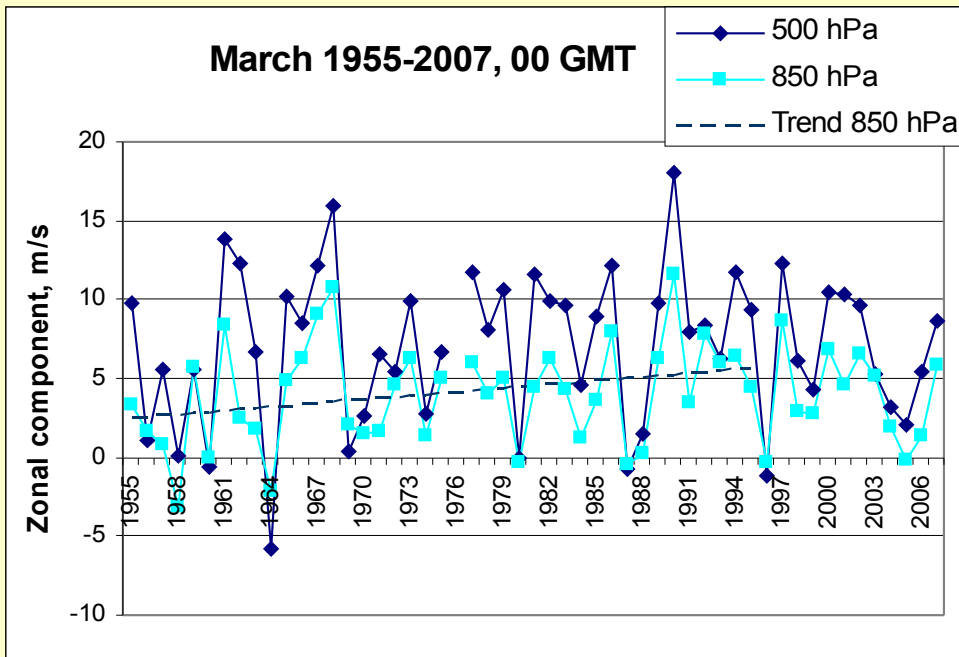

Tsonaalse komponendi trend
850 hPa nivool 0.05 m/s aastas.
Olulisus $F = 0.1$
Trend 1955-1995 on näidatud
punktiiriga

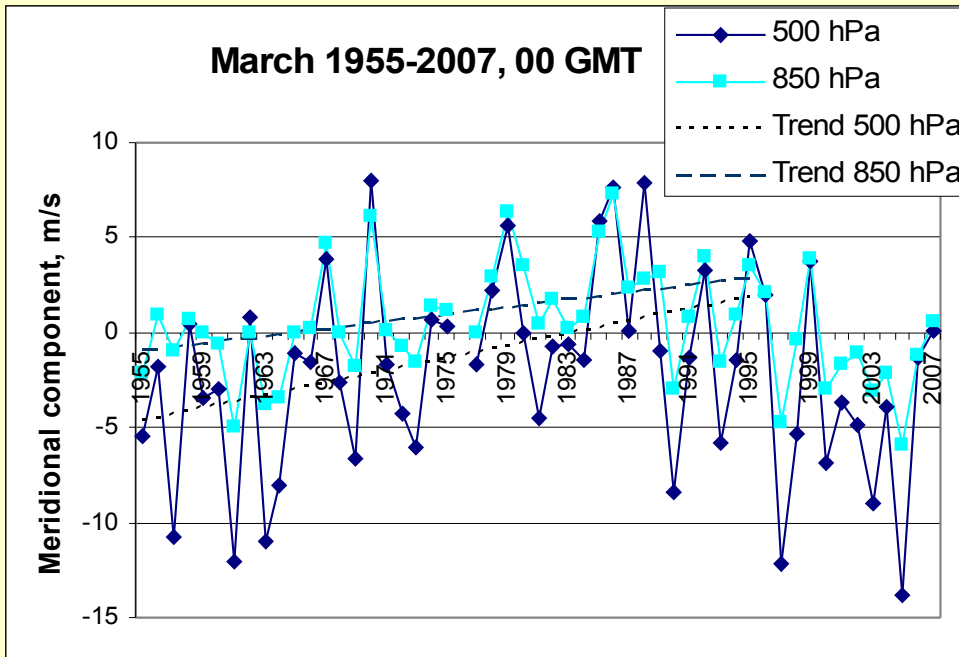
Meridionaalsetel komponentidel
olulist trendi pole

MÄRTS

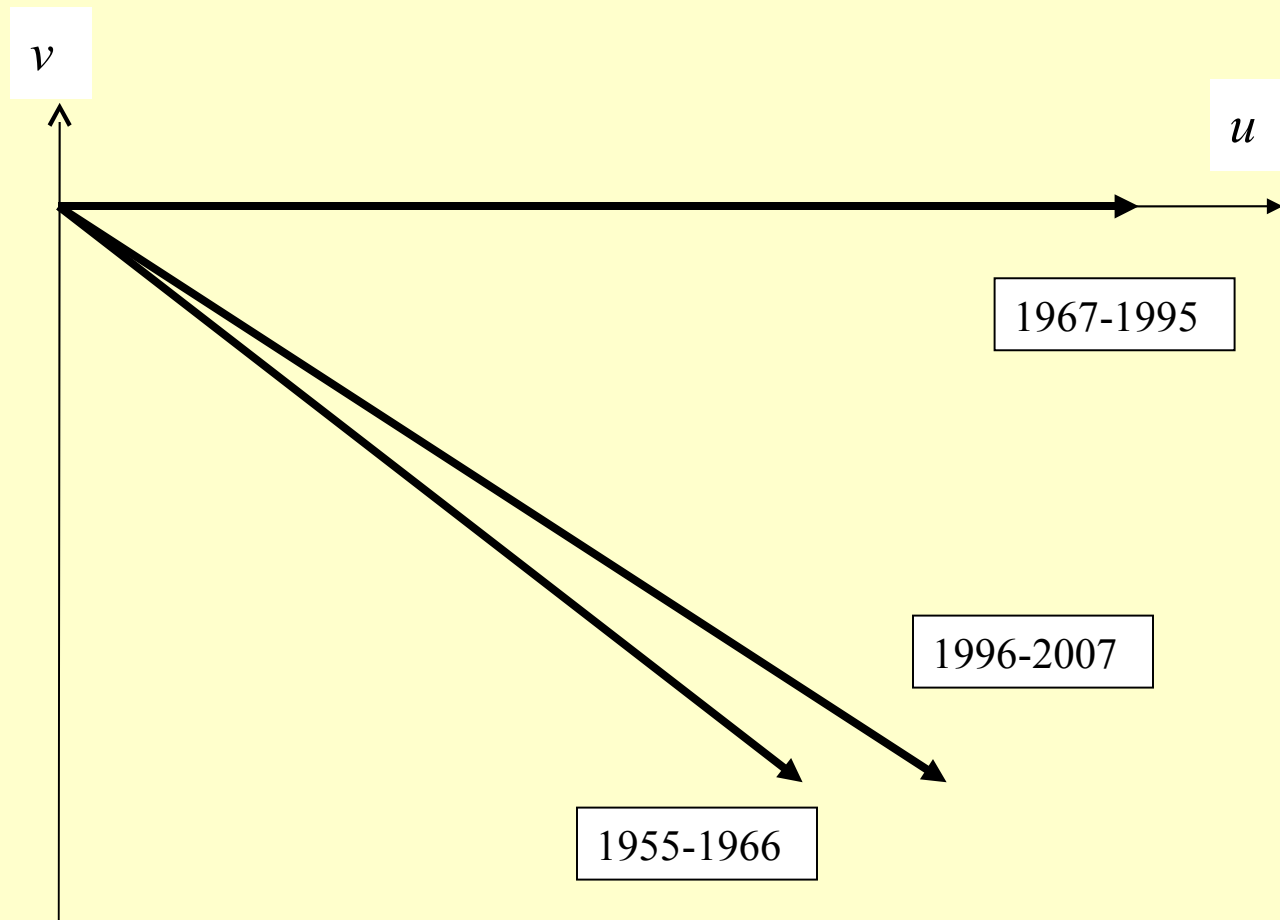
Ühelgi komponendil pole olulist trendi.

Trendid 1955-1995 on näidatud punktiiriga

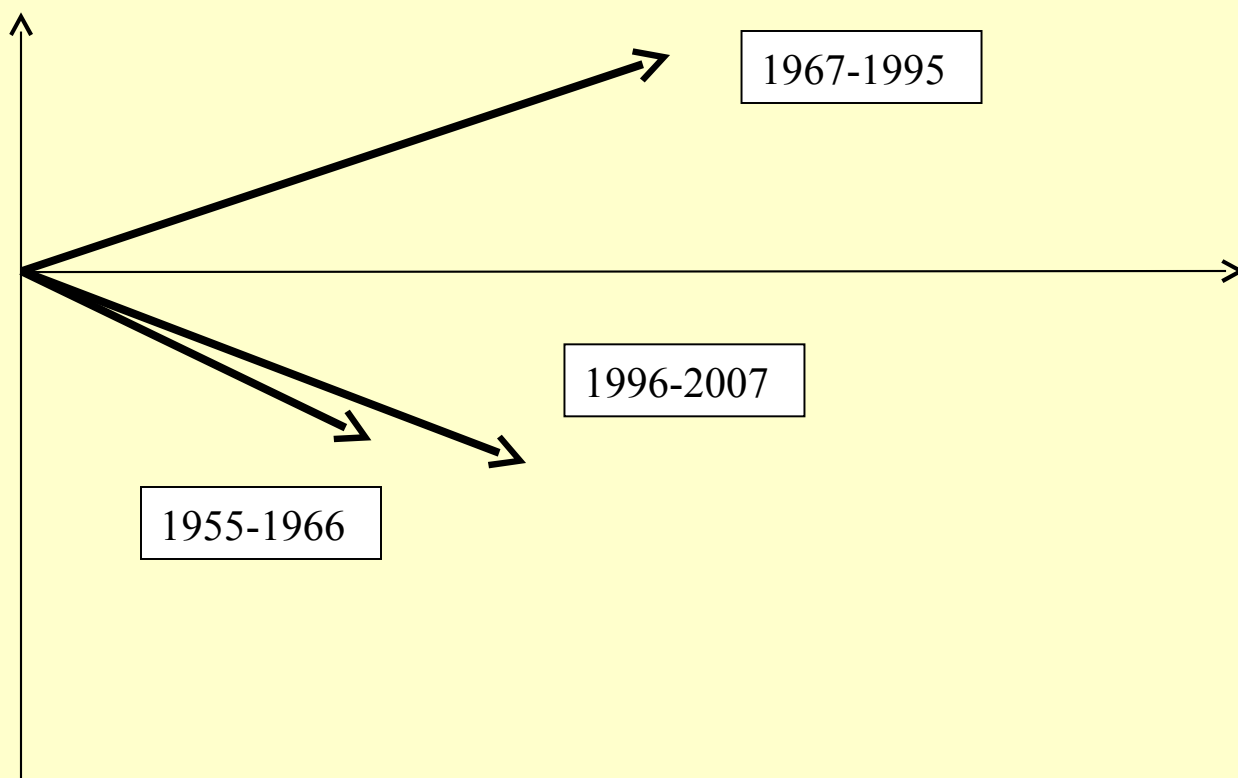

NB! Kas pole mitte tegu režiimi muutustega 1960. aastate keskel ja 1990. aastate keskel?

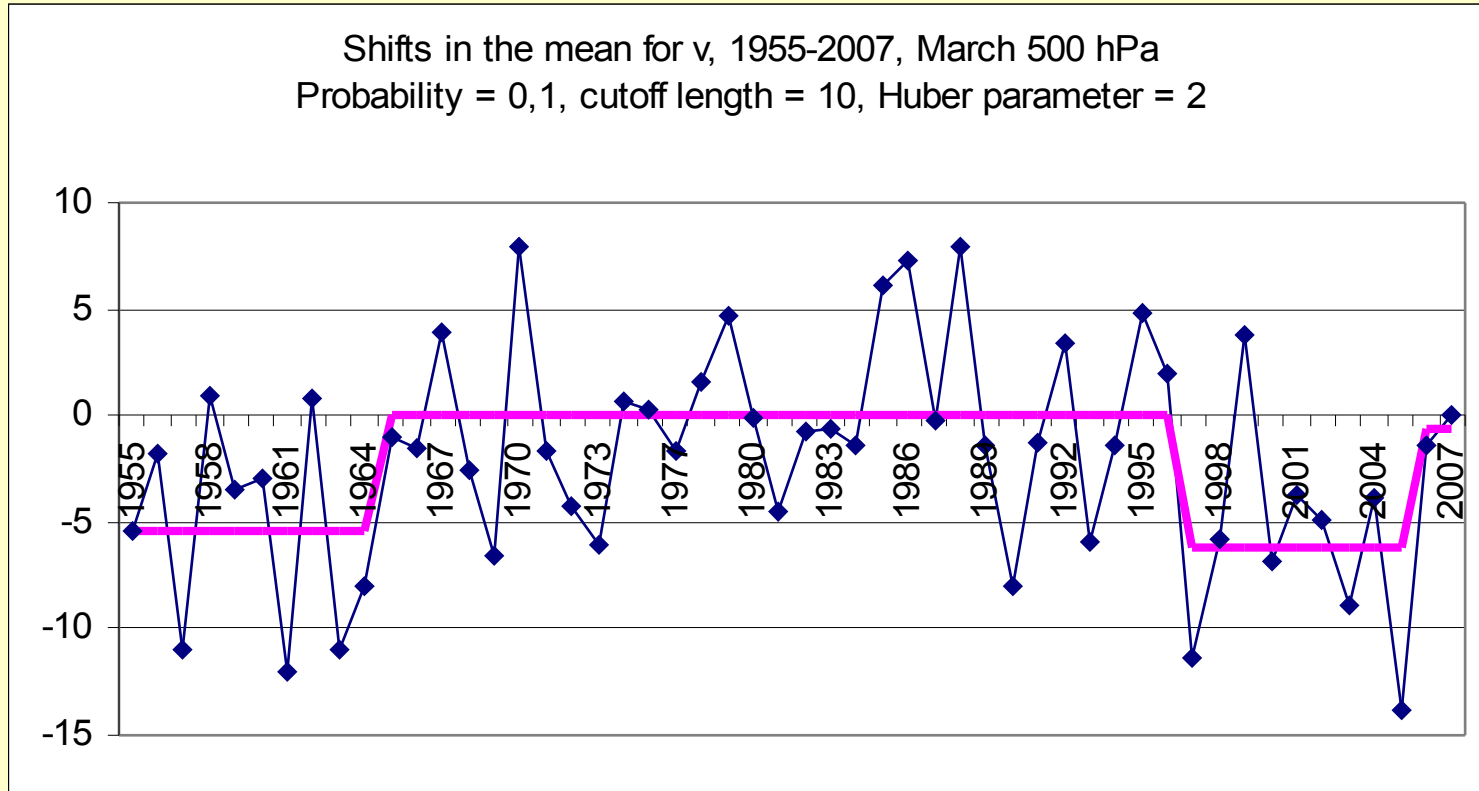
Erinevad režiimid keskmises õhuvoolus 500 hPa nivool märtsis?

Erinevad režiimid keskmises õhuvoolus 850 hPa nivool märtsis?

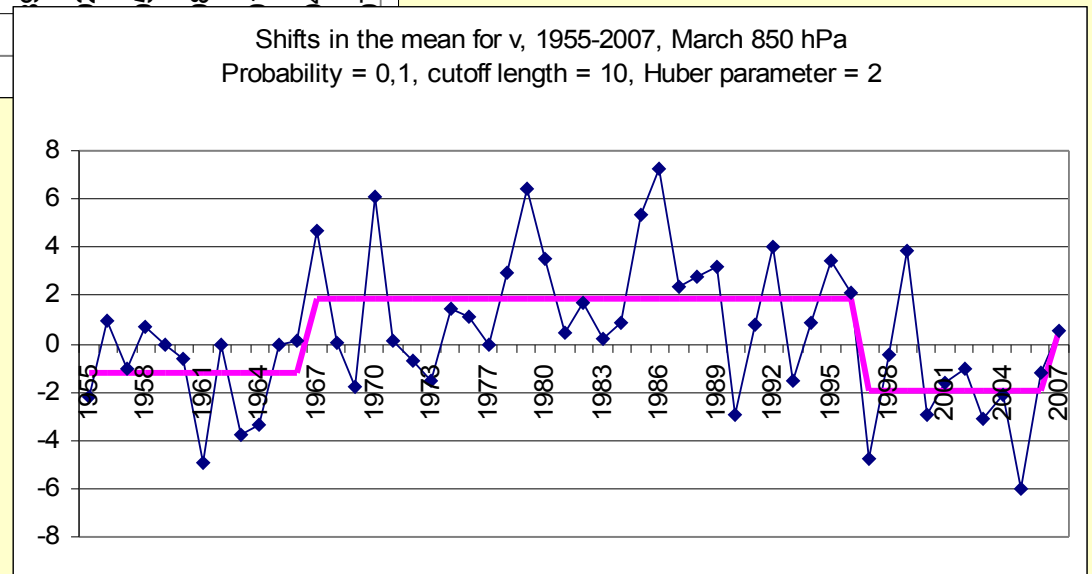
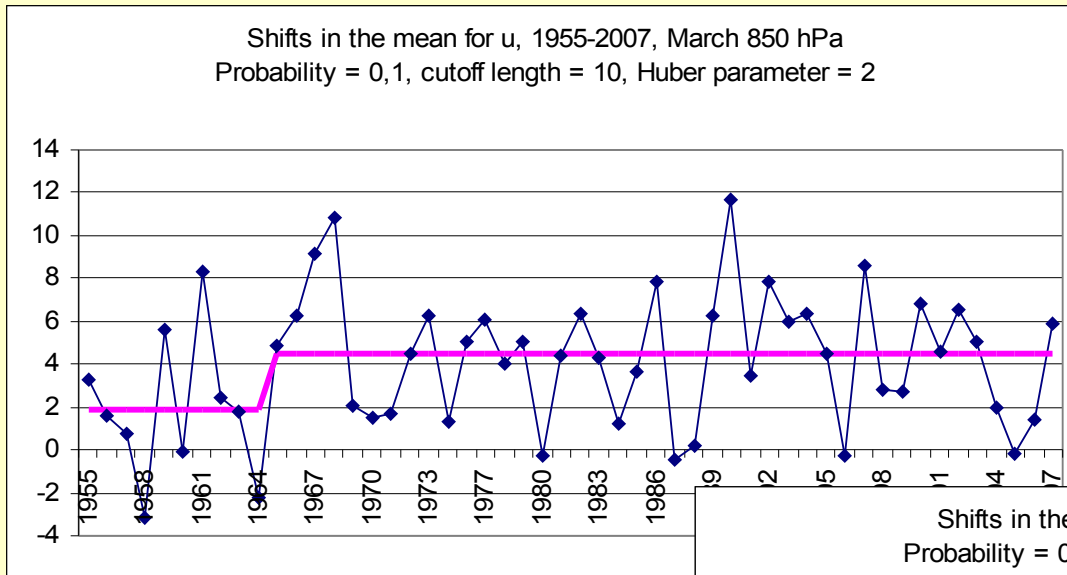
Režiiminihked 500 hPa nivool!

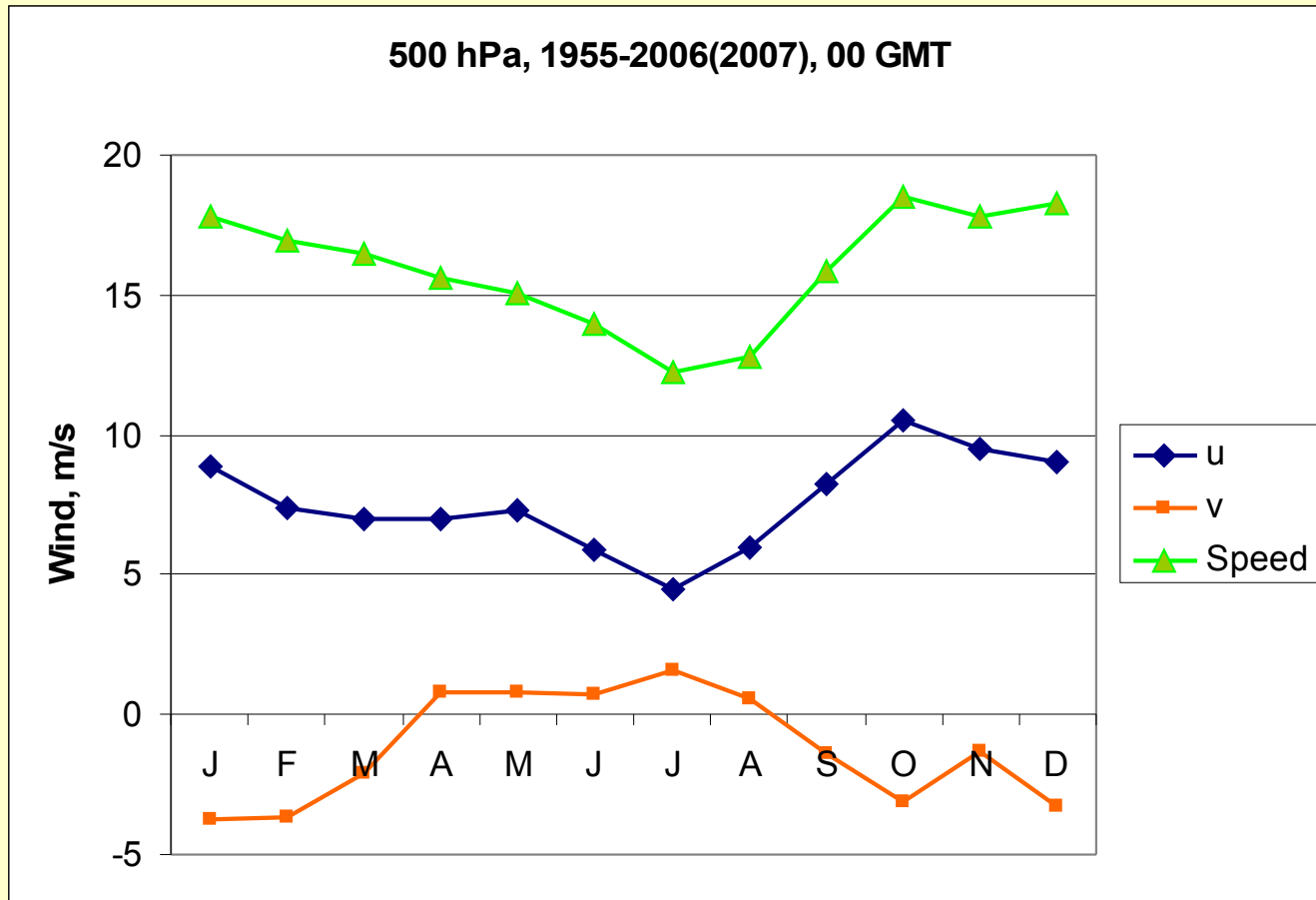
Tehnika on välja töötanud Rodionov (2004)

Režiiminihked 850 hPa nivool!

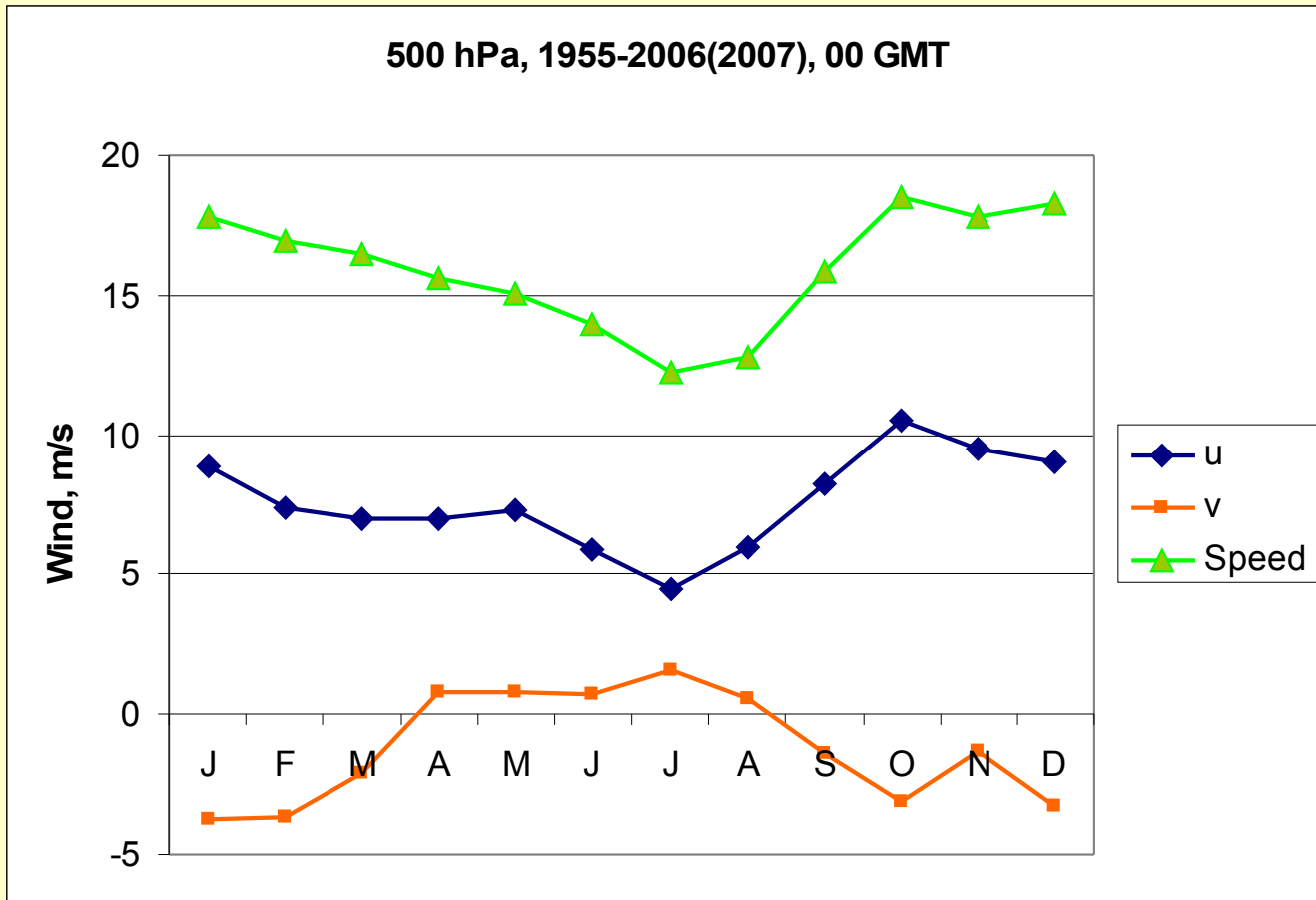
Tuule kiiruse ja kiirusvektori komponentide muutumine aasta jooksul

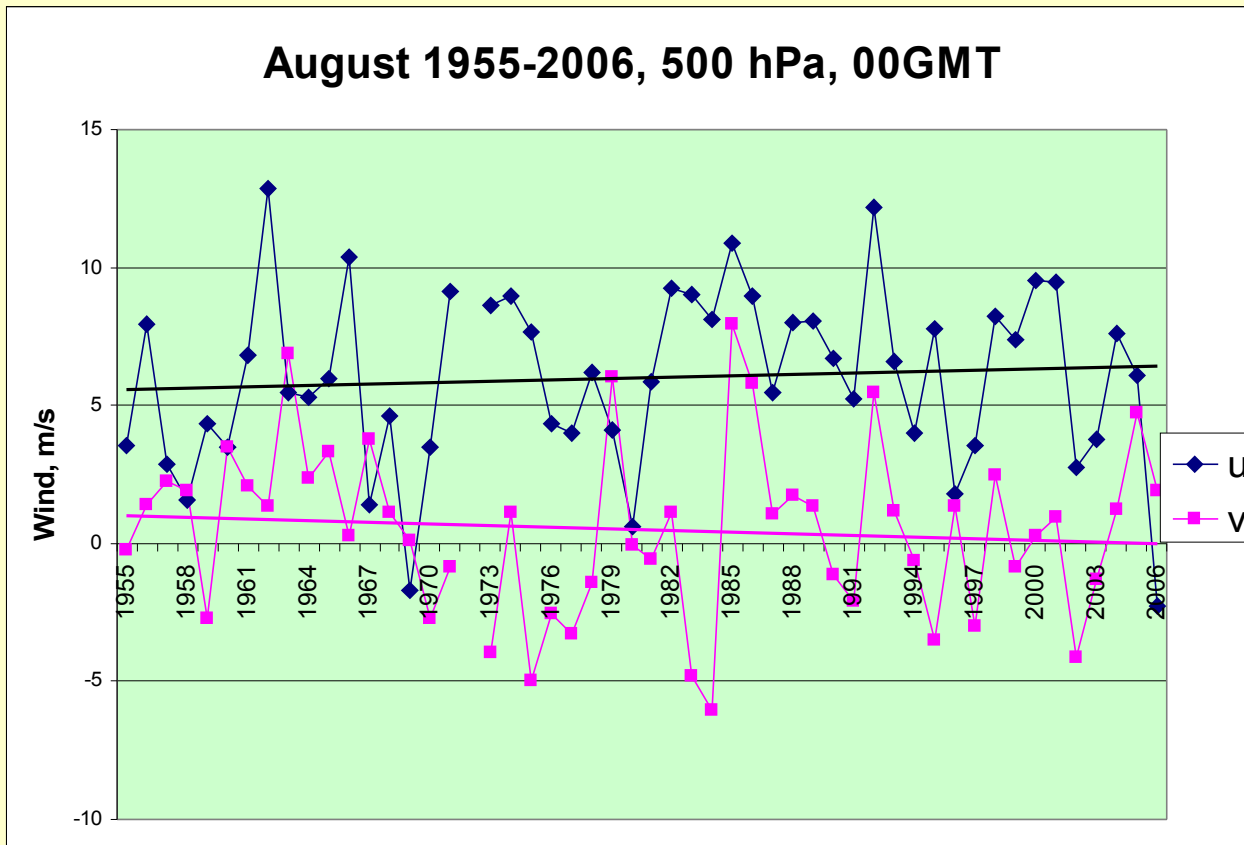

Hiline või varane kevad?

- 1950. aastatel valitses märtsis talvine tsirkulatsioon
- 1960. aastate keskpaigast kuni 1990. aastate keskpaigani toimus üleminek suvisele tsirkulatsioonile mõni nädal varem
- Alates 1990. aastate keskpaigast on suvise tsirkulatsiooni algus jälle nihkunud aprillikuusse

Mis toimub sügisel?

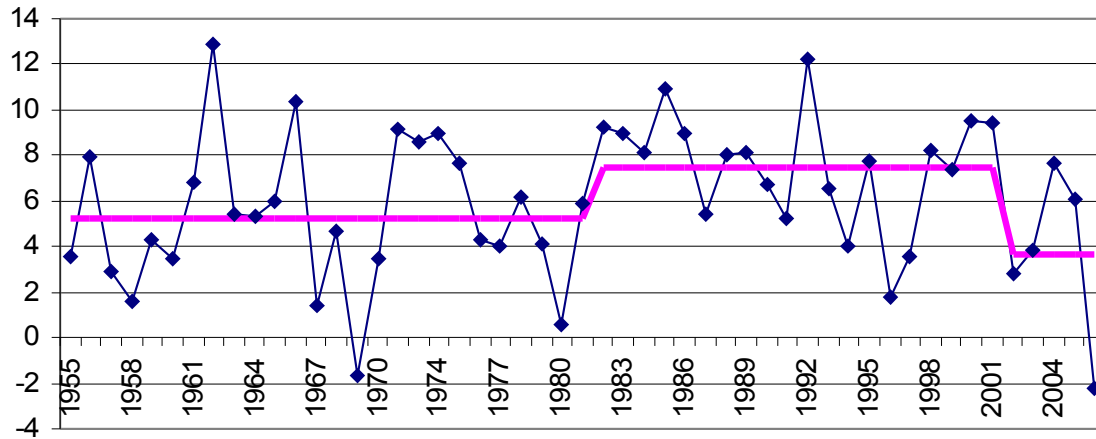

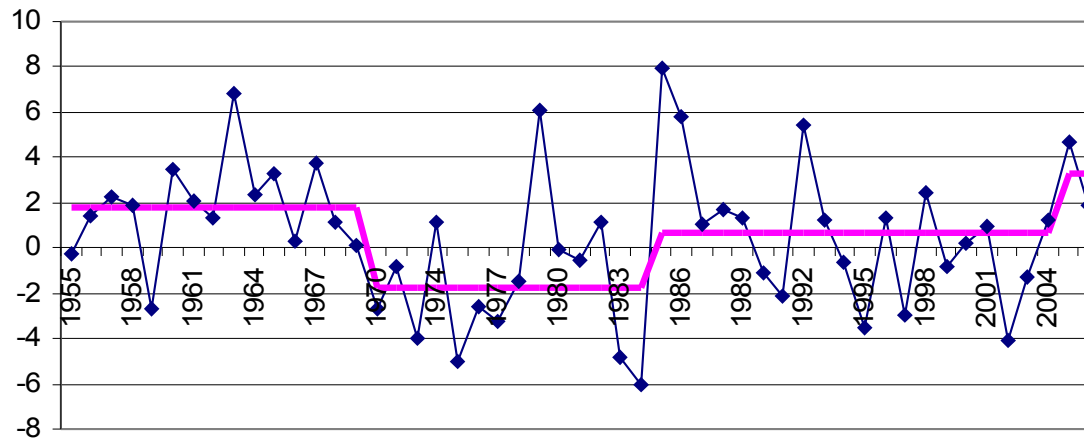
Tuulevektori komponentides ei ole olulisi trende

Režiimihked augustis

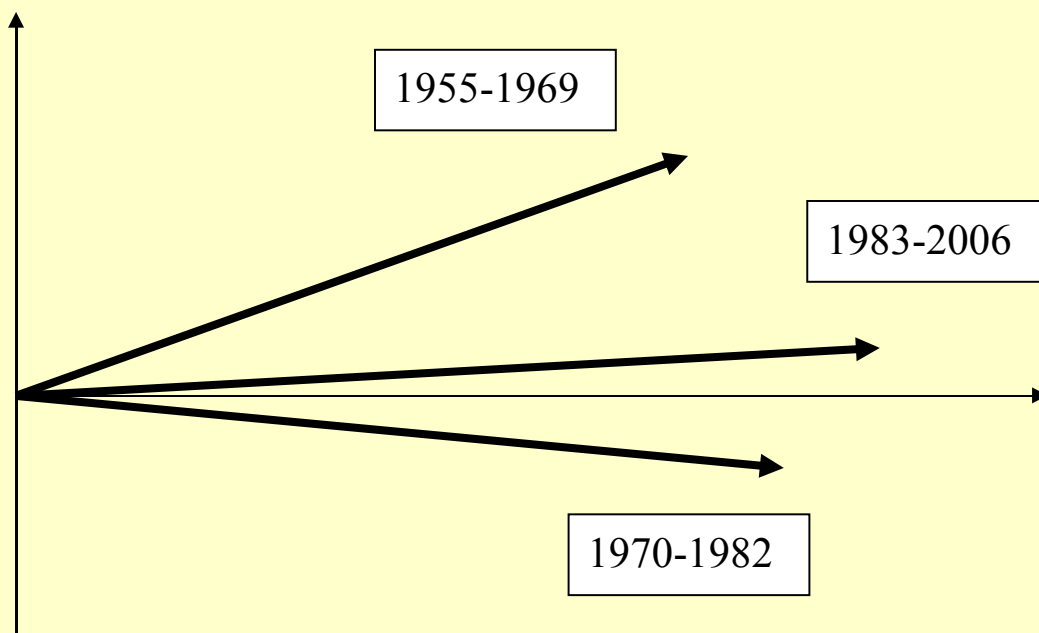
Shifts in the mean for u, 1955-2006, August 500 hPa
Probability = 0,1, cutoff length = 10, Huber parameter = 2

Shifts in the mean for v, 1955-2006, August 500 hPa
Probability = 0,1, cutoff length = 10, Huber parameter = 2

Erinevad režiimid keskmises õhuvoolus 500 hPa nivool augustis

Varane või hiline sügis?

- Kuni 1970. aastateni oli august suvekuu
- 1970. aastatel toimus üleminek talvisele tsirkulatsioonile juba augustis
- 1980. aastatest alates on talvise tsirkulatsiooni algus jälle hilisem ja august suvekuu
- Sügisel ei ole tsirkulatsioonitüübi vahetus nii drastiline nagu kevadel

The End